

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 5, Issue 3, September 2017, p. 203-212

Received	Reviewed	Published	Doi Number
11.08.2017	06.09.2017	27.09.2017	10.18298/ijlet.2026

Attitude Scale towards Writing for Secondary School Students: The Study of Validity and Reliability

Emre CAN¹ & Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL²

ABSTRACT

The aim of this study is to develop a valid and reliable attitude scale towards writing to measure their attitudes towards writing. Scale outline that includes 38 items was performed and validity and reliability studies were done. The study group contained 334 5th - 8th grade students studying at two different secondary schools in Bursa, Yenişehir. The reliability of the scale was analysed in the aspects of construct and content validity. The content validity of the scale was provided by taking the opinions of experts opinions. The scale outline developed after taking the opinions of experts was tested in the aspect of construct validity. In this contexts, the number of Kaiser-Meyer-Olkin was found as 0.840 and the number of Bartlett's Test was found as [$\chi^2=2397,063$, $df=703$, $p<.000$]. With those numbers, the eligibility of the scale to factor analysis was determined, then exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis was made in the extent of validity studies. In the result of exploratory factor analysis, it was seen that the scale has a 3 factor (relation, perception, contribution) structure that contains 23 items and those three factors explained %43,7 of the total variance of the scale. The eligibility of 3 factor structure of the scale was tested with confirmatory factor analysis. The goodness of fit indexes that was obtained from the result of confirmatory factor analysis ($\chi^2=497.54$, $RMSA=0.097$, $GFI= 0.75$, $SRMR= 0.091$, $CFI= 0.79$, $NNFI= 0.76$, $RMR= 0.071$) showed that the scale has construct validity. In the result of Cronbach's Alfa method that was for reliability studies, the number of reliability was found as 0.891. Those findings obtained showed that the scale is valid, reliable can be used in the education researches.

Key Words: Writing, Writing Skill, Attitude, Improving Scale, Writing Attitude Scale.

Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

ÖZET

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin yazma tutumlarını belirlemek için kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirme amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 334 ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Geçerlik bakımından ölçek, kapsam geçerliği ve yapı geçerliği açısından incelenmiştir. Uzman görüşleri sonucunda oluşturulan ölçek taslağı yapı geçerliği açısından test edilmiştir. Bu bağlamda ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin değeri 0.840, Bartlett's Küresellik Testi değeri ise [$\chi^2=2397,063$; $df=703$, $p<.000$] bulunmuştur. Elde edilen bu bulgular sonrasında geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi neticesinde ölçeğin 23 maddeden oluşan 3 faktörlü (ilgi, algı, katkı) bir yapıda olduğu görülmüştür. Ortaya çıkan bu üç faktörün ölçeğe ilişkin açıkladığı toplam varyans oranı %43,7'dir. Ölçeğin 3 faktörden oluşan yapısının uygunluğu doğrulayıcı faktör analizi ile incelenerek ulaşılan uyum iyiliği indeksi değerleri sonucunda ($\chi^2=497.54$, $RMSA=0.097$, $GFI= 0.75$, $SRMR= 0.091$, $CFI= 0.79$, $NNFI= 0.76$, $RMR= 0.071$) ölçeğin yapı bakımından geçerli olduğu belirlenmiştir. Güvenirlik çalışmalarını kapsamında uygulanan Cronbach Alfa analizi sonucu elde edilen güvenirlilik katsayısı 0.891'dir. Bu veriler ölçeğin geçerli, güvenilir olduğunu ve eğitim araştırmalarında kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yazma, yazma becerisi, tutum, ölçek geliştirme, yazma tutum ölçeği.

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, can4354@gmail.com.

² Doç. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, fulyatopcuoglu@gmail.com.

1. Giriş

İnsan, sosyal bir varlık olmasının gereği olarak çevresiyle iletişim kurmaya ihtiyaç duyar. Birey, konuşma ve yazma becerisi sayesinde ihtiyaç duyduğu iletişim becerisine sahip olabilir. Tağa ve Ünlü'ye (2013) göre bireylerin etkili ve doğru bir iletişim kurabilmeleri konuşma becerisindeki başarısı kadar yazma becerisindeki başarısına da bağlıdır. Bu açıdan birey hangi işi yaparsa yapsın, toplumdaki konumu ne olursa olsun sözle olduğu kadar yazı ile de kendini ifade edebilmelidir.

Güneş (2016), yazmayı çeşitli boyutlarıyla ele almıştır. Yazma işlem olarak zihinde yapılandırılanların kurallara uygun yazıya aktarma çalışması; süreç olarak zihinde başlayıp harflerin yazılmasına kadar devam eden aşamalar; beceri olarak kalem tutma, harfleri yazma, ön bilgileri harekete geçirme, zihinde düzenleme, metinleştirme, gözden geçirme gibi becerilerdir.

Kişilerin kariyerlerinde başarılı olmaları için sahip olmaları gereken becerilerin başında yazılı anlatım gelmektedir. Hayatın her yönünde (okulda, iş yerinde ve toplumda) yazma becerilerine ihtiyaç duyulmaktadır (Ungan, 2007). Güneş'e (2016) göre yazma, dil becerilerinin yanında zihinsel süreçlerle iç içedir. Bu nedenle yazma, çok sayıda becerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Özellikle düşünceleri genişletme, bilgileri düzenleme, dili kullanma, bilgi birikimini zenginleştirme ve zihinsel sözlük geliştirme konusunda öğrencilere yardım etmektedir. Bu açıdan etkili ve verimli iletişim için öğrencilere kazandırılacak beceriler konusunda yazma eğitimi önemli bir yere sahiptir.

Yazma eğitimini etkileyen birçok unsur vardır. Bunlar doğrudan ya da dolaylı olarak yazma becerisine etki eder. Tağa ve Ünlü'ye (2013) göre yazma eğitiminin temel unsurları uygulayan konumundaki öğrenci, yazma sürecinde öğrencilere rehberlik eden öğretmen ve yazma sürecini yapılandıran programdır. Bu bağlamda uygulayıcı durumunda olan öğrencinin yazmaya yönelik eğilimleri yazma becerisinin geliştirilebilmesi açısından belirleyici olmaktadır.

Ungan'a (2007) göre yazma uygulaması zor bir eylemdir. Çünkü yazma, beceri olarak okuma, düşünme ve düzgün ifade etme becerilerini de içerir. Öğrenciler uygulanması zor olan yazmaya karşı mesafeli durmaktadırlar. Bu bakımdan yazma eğitiminin etkili olabilmesi için öncelikle öğrencilerde yazmaya karşı istek uyandırılmalıdır. Güçlü bir yazma isteği, öğrencinin yazma becerisini kullanabilmesi kadar önemlidir. Kırmızı'ya (2009) göre olumlu bir tutumla yazmaya karşı istekli olunabilmektedir.

Tutum kelimesi Büyük Türkçe Sözlük'te "Davranışları güdüleyen kalıplı ve kazanılmış eğilim ya da yatkınlık." olarak yer almaktadır (www.tdk.gov.tr). Tavşancıl'a (2002) göre tutumlar; tepkide bulunmaya ilişkin bir eğilimdir, ilgili objeye ilişkin bir yanlılık oluşturur, doğuştan gelmez, yaşantı yoluyla öğrenilir, geçici değildir, belli bir süre devamlılık gösterir, olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açabilir.

Yazma tutumu, yazma eyleminin, yazarın mutlu ya da mutsuz hislerini nasıl etkilediğini kapsayan bir eğilim olarak tanımlanır (Graham, Berninger ve Fan, 2007). Bu anlamda yazmaya yönelik tutum kişinin duygularını da etkilemektedir. Akaydın ve Kurnaz'a (2007) göre öğrencilerin yazma etkinliklerine mutlu bir şekilde katılmaları ve bu etkinliklerde başarı sağlamları yazmaya yönelik olumlu tutumları ile mümkün olacaktır. Bir başka ifadeyle yazma açısından olumsuz tutuma sahip olan öğrenciler yazma konusunda direnecek ve yazma başarıları düşük olacaktır.

Yazma eğitiminde belirlenen hedeflere ulaşmak için öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarının belirlenmesi önemlidir. Bu bağlamda geçerli ve güvenilir ölçme araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Alanyazın tarandığında yazmaya yönelik çeşitli tutum ölçekleri geliştirildiği görülmektedir. Bağcı (2007), Türkçe öğretmen adaylarının yazılı anlatım becerilerindeki tutumlarını tespit etmek amacıyla likert tipinde bir ölçme aracı geliştirmiştir. Temizkan ve Sallabaş (2009), geliştirdiği 25 maddelik ölçekle öğretmen adaylarının yazma tutumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Marcia ve diğerlerinin (1984) geliştirdiği üniversite öğrencilerine yönelik “*Yazma Tutum Ölçeği*”, Göçer (2014) tarafından Türkçeye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Akaydın ve Kurnaz (2015), “*Lise Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği*” geliştirmiştir. Yıldız ve Kaman (2016); Graham, Berninger ve Fan’ın (2007) geliştirmiş olduğu Yazma Tutumu Ölçeği’ni Türkçeye çevirerek geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapmıştır. Kırmızı ve Beydemir (2012), ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin yazma tutumlarını tespit etmek için “*Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği*” geliştirmiştir.

Yukarıda sayılan araştırmalar incelendiğinde, hedef kitlesini ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Kırmızı ve Beydemir’in (2012) çalışması hedef kitle olarak ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerine yönelik olsa da hedef kitlesi ortaokul öğrencilerinin tamamını kapsamamaktadır. Ülkemizde 5-8. sınıf seviyesindeki öğrenciler ortaokul eğitim kademesini oluşturmaktadır. Ortaokul öğrencilerinin yazma tutumlarını ölçebilmek için geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeğine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin yazmaya yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir.

2. Yöntem

2.1. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, Bursa ili Yenişehir ilçesinde öğrenim gören toplam 334 ortaokul öğrencisinin yer aldığı iki farklı öğrenci grubu oluşturmuştur. Araştırmadaki veriler birbirinden farklı bu iki örneklem grubundan elde edilmiştir.

Birinci grup 205 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Bu gruptaki öğrencilerin %13,2’si (f=27) 5. sınıf, %14,6’sı (f=30) 6. sınıf, %32,2’si (f=66) 7. sınıf, %40’ı (f=82) 8. sınıf öğrencisidir. Açıklayıcı faktör analizi ve güvenilirlik çalışmaları bu gruba uygulanan çalışmalar neticesinde ortaya çıkan veriler ile yapılmıştır.

İkinci grubu iki farklı ortaokulda öğrenim gören 129 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi bu gruba yapılan uygulamalar sonucunda ulaşılan veriler ile yapılmıştır. Bu grupta %19,4 (f=25) 5. sınıf, %5,4 (f=7) 6. sınıf, % 46,5 (f=60) 7. sınıf, %28,7 (f=37) 8. sınıf öğrencisi yer almıştır.

2.2. Ölçme Aracı

Ortaokul öğrencilerinin yazmaya yönelik tutumlarını tespit etmek üzere bir ölçme aracı geliştirmek için olumlu ve olumsuz ifadeler içeren otuz sekiz (38) tutum maddesinden oluşan bir taslak oluşturulmuştur. Olumlu maddeler için “tamamen katılıyorum” (5), “katılıyorum” (4), “kararsızım” (3), “katılmıyorum” (2), “hiç katılmıyorum” (1) olmak üzere 5’li likert tipi dereceleme kullanılmıştır.

Olumsuz maddeler SPSS programının "recode" özelliği kullanılarak 1,2,3,4,5 puana dönüştürülmüştür. Ölçekte 27 olumlu, 11 olumsuz ifadeden oluşan tutum maddesi yer almıştır.

2.3. Kapsam Geçerliliği

Ölçme aracının kapsam geçerliliğini tespit etmek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Büyüköztürk (2016: 179-180) kapsam geçerliliğini, ölçülmek istenen davranış açısından bir testi oluşturan maddelerin nicelik ve nitelik açısından yeterli olup olmadığını göstergesi olarak görmektedir. Uzman görüşü, kapsam geçerliliğini saptamak amacıyla başvuru mantık yollarından biridir.

Kapsam geçerliliğini belirlemek için Türkçe eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesinin, iki lisansüstü eğitim öğrencisinin ve değişik okullarda çalışan dört Türkçe öğretmenin görüşleri alınmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda ortaya çıkan verilerle faktör analizi yapıp yapılamayacağı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi ile incelenmiştir. KMO testi belirli bir örneklemden elde edilen değişkenlerin oluşturduğu veri yapısının faktör analizi için yeterliliğini göstermektedir. KMO değerinin 0,60 ve üstünde olması örneklemin faktör analizi için yeterli olacağını işaret eder. Bartlett Küresellik testi ise korelasyon matrisindeki ilişkilerin faktör analizi yapacak ölçüde yeterli olup olmadığını test etmektedir. Bu test sonucunun anlamlı olması ($p < 0,05$) değişkenler arası ilişkilerin oluşturduğu matrisin faktör analizi için anlamlı olduğunu ve faktör analizi yapılabileceği anlamına gelir (Gürbüz ve Şahin, 2016: 311).

Analiz neticesinde Kaiser-Mayer-Olkin değeri 0,840; Bartlett testi değeri [$\chi^2=2397,063$; $df=703$, $p < .000$] olarak belirlenmiştir. Bu bulgularla, verilerin açımlayıcı faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmaktadır.

3. Bulgular ve Yorumlar

3.1. Geçerlik İle İlgili Bulgular

3.1.1. Yapı Geçerliliği

Büyüköztürk'e (2016: 180) göre ölçülmesi hedeflenen davranış açısından testin soyut bir faktörü doğru bir şekilde ölçebilme derecesini gösteren yapı geçerliliğidir. Bu çalışmada ölçme aracının yapı geçerliliğini saptamak amacıyla, açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi; birbiriyle ilişkili çok sayıdaki maddelerin bir araya getirilerek, birbirleri ile tutarlı daha az sayıda faktör elde etmeyi ve maddelerin oluşturduğu yapıların örüntüsünü keşfetmeyi amaçlayan, çok değişkenli analizlerin genel adıdır (Gürbüz ve Şahin, 2016: 309).

3.1.1.1. Açımlayıcı Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını tespit edebilmek için açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ölçekteki maddelerin hangilerinin ölçekte bulunması gerektiğine karar vermek üzere maddeler analiz edilerek aynı yapıyı ölçemeyen maddelerin ayıklanması yoluna gidilmiştir. Büyüköztürk'e (2016) göre madde analizinde aynı yapının ölçülmesinde yetersiz olan maddelerin çıkarılmasında dikkat edilecek verilerden biri maddelerin yer aldıkları faktördeki yük değerleridir. Faktör yük değerinin 0.45 ya da

daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüdür. Buradan hareketle araştırmada maddelerin yük değerleri için sınır 0.45 olarak belirlenmiştir.

Yine Büyüköztürk'e (2016) göre çok faktörlü bir yapıda, birden çok faktörde yüksek yük değerine sahip madde binişiktir ve ölçekten çıkarılması değerlendirilebilir. Binişik maddelerin yük değerleri arasında en az .10 fark olması önerilir. Binişik maddeler ölçekten çıkarılmıştır ve çıkarılan maddelerin yük değerleri açısından farkın en az .10 olması göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca maddelerin güvenilirliği açısından madde toplam korelasyonu .20'nin üzerinde belirlenmiştir.

Bu ölçütler doğrultusunda yapılan faktör analizi sonucunda 5, 19, 33, 34, ve 35 numaralı maddeler yük değerleri 0.45'ten küçük olduğu için; 16, 20, 21, 24, ve 28 numaralı maddeler binişiklik yarattığı için; 29 ve 37 numaralı maddeler, madde toplam korelasyonu .20'den düşük olduğu için ölçekten çıkartılmıştır. Madde ayıklama işleminden sonra, ölçekte 4 faktörde 26 madde kalmıştır. Ancak scree plot (yamaç serpinti grafiği) ve faktörlerin açıkladıkları varyanslar dikkate alındığında 3 faktörlü yapının daha uygun olacağına karar verilmiştir. Bu bağlamda, 12, 13, 20 numaralı üç maddenin öngörülenden farklı yeni bir faktör oluşturduğu ve açıklanan varyansa katkısının düşük olduğu gerekçesiyle ölçekten çıkarılmıştır. Tekrar yapılan analiz sonucunda 23 maddelik ölçeğin 3 faktörlü olduğu tespit edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre açımlayıcı faktör analizine ait sonuçlar Tablo 1 ve Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler ve Maddeler		Döndürülmüş Faktör Yük Değeri	Madde Toplam Korelasyonu
1. FAKTÖR: İlgi			
M36	Her gün düzenli olarak yazarım.	.728	.385
M30	Yazmak keyifli bir uğraştır.	.684	.621
M2	Yazmak beni mutlu eder.	.675	.606
M7	Her fırsatta yazmak isterim.	.670	.612
M25	Yazma etkinliklerine isteyerek katılırım.	.608	.548
M31	Yazma ödevlerini severek yaparım.	.586	.531
M38	Yazmaya özel olarak vakit ayırmak gerekir.	.562	.455
M22	Farklı türlerde yazmaktan zevk duyarım.	.527	.474
M18	Yazma becerimi geliştirmek için çalışmalar yaparım.	.519	.472
M10	Yazmak için çaba göstermek gerekir.	.485	.427
2. FAKTÖR: Algı			
M3	Yazmak iletişim yollarından biridir.	.611	.261
M27	Yazmak bugünü geleceğe taşımaktır.	.555	.487
M9	Yazdıklarım benim için değerlidir.	.522	.458
M4	Yazmak zor bir iştir.	.518	.315
M1	Yazma önemli bir beceridir.	.499	.438

M23	Yazdıklarım benim eserimdir.	.484	.418
3. FAKTÖR: Katkı			
M32	Yazmak düşünme becerimi geliştirir.	.652	.584
M26	Yazmak kişisel gelişimime katkı sağlar.	.640	.569
M6	Yazmak beni özgürleştirir.	.607	.539
M11	Yazmak beni rahatlatır.	.533	.675
M17	Yazmak yeni şeyler üretmektir.	.520	.464
M14	Yazarak duygularımı rahat ifade ederim.	.490	.438
M15	Yazma düşüncelerimi paylaşmamda bana kolaylık sağlar.	.478	.421

Tablo 2: Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler	Varyans Yüzdesi (%)	Toplam Varyans (%)
Faktör 1: İlgi	16,256	16,256
Faktör 2: Algı	14,190	30,447
Faktör 3: Katkı	13,275	43,721

Tablo 1'e göre döndürme sonrası alt faktörlerde yer alan maddeler içerik olarak değerlendirildiğinde birinci faktör altında toplanan maddeler (36, 30, 2, 7, 25, 31, 38, 22, 18, 10) "ilgi"; ikinci faktör altında toplanan maddeler (3, 27, 9, 4, 1, 23) "algı"; üçüncü faktör altında toplanan maddeler (32, 26, 6, 11, 17, 14, 15) "katkı" olarak isimlendirilmiştir.

Tablo 1 ve Tablo 2 incelendiğinde Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği'nin birinci boyutunda "İlgi", 10 madde yer almaktadır. Maddelerin döndürme sonucunda ulaşılan döndürülmüş yük değerlerinin 0,728 ile 0,485 arasında olduğu görülmektedir. Varyans yüzdesi %16,2 olarak açıklanmıştır.

Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği'nin ikinci boyutunda "Algı", 6 madde yer almıştır. Maddelerin döndürme sonucunda ulaşılan döndürülmüş yük değerlerinin 0,611 ile 0,484 arasında olduğu görülmektedir. Varyans yüzdesi %14,1 olarak açıklanmıştır.

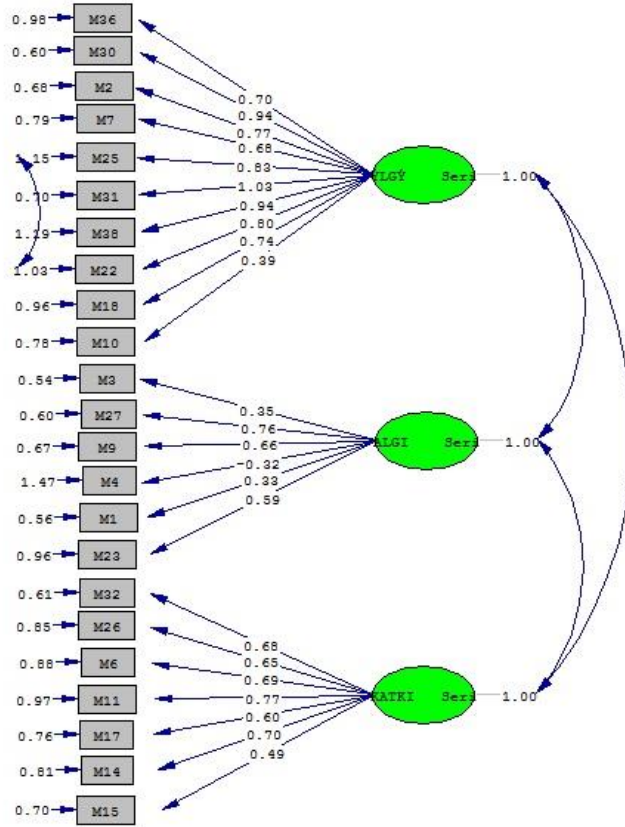
Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği'nin üçüncü boyutu "Katkı" ise 7 maddeden oluşmuştur. Maddelerin döndürme sonucunda ulaşılan döndürülmüş yük değerlerinin 0,652 ile 0,478 arasında olduğu görülmektedir. Varyans yüzdesi %13,2 olarak açıklanmıştır.

Tablo 2'de belirtildiği üzere ölçeğin bütünü toplam varyansın %43,7' sini karşılamaktadır. Kline'a göre yapı geçerliği için toplam varyansı açıklama oranının %40'ın üstünde olması, önemli bir göstergedir (Akt. Özer, 2013).

3.1.1.1. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği'nin üç faktörden oluşan yapısının ulaşılan verilerle uyumluluğu doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda maddelerin faktörleri açıklama oranları 0.32-1.03 arasında, hata varyansları 0.54-1.47 arasında değere sahiptir. Doğrulayıcı faktör analiziyle ulaşılan veriler Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği'nin Faktör Yapısı

Chi-Square=497.54, df=226, P-value=0.00000, RMSEA=0.097

Şekil 1 incelendiğinde $\chi^2 = 497.54$; $sd = 226$; $p = 0.00000$; $RMSA = 0.097$ olduğu görülmektedir. Gürbüz ve Şahin'e (2016) göre χ^2/sd değerinin 3 ve üçten düşük olması verilerin iyi derecede uyumlu olduğunu, 3-5 arasında olması verilerin kabul edilebilir olduğuna işaret etmektedir. Yapılan analiz sonucunda $\chi^2/sd = 2,19$ elde edilmiştir. Bu sonuca göre önerilen üç faktörlü model veri ile iyi bir uyum göstermektedir. Analiz sonucunda ulaşılan diğer uyum iyiliği değerleri $GFI = 0.75$, $SRMR = 0.091$, $CFI = 0.79$, $NNFI = 0.76$, $RMR = 0.071$ olarak bulunmuştur.

3.2. Güvenirlilik İle İlgili Bulgular

Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmaları Cronbach Alfa (α) yöntemi ile incelenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0.891 olarak elde edilmiştir. Büyüköztürk'e

(2016) göre, psikolojik bir test için güvenilirlik katsayısının .70 ve üstünde olması güvenilirlik açısından yeterlidir. Ölçeğin alt boyutlarıyla ilgili Cronbach Alfa değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Faktörlerin Güvenilirlik Katsayıları

Faktörler	Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı
Faktör 1: İlgi	$\alpha = .845$
Faktör 2: Algı	$\alpha = .708$
Faktör 3: Katkı	$\alpha = .721$

Tablo 3' göre, faktörlerin alfa katsayı değerleri; birinci faktör "İlgi" için .845, ikinci faktör "Algı" için .708 ve üçüncü faktör "Katkı" için .721'dir. Bu bulgulara göre ölçeği oluşturan maddeler birbiriyle tutarlıdır ve bu maddelerin ölçmek istediği tutumu yansıttığı söylenebilir. Analiz sonucunda elde edilen veriler ölçeğin yazmaya yönelik tutumu ölçme açısından güvenilir olduğunu göstermektedir.

4. Tartışma

Yazma becerisinin geliştirilebilmesi ve yazma eğitiminde belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi için öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarının belirlenmesi önemlidir. Farklı eğitim kademesinde öğrenim gören öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarına etki eden etkenler aynı olmayacağından farklı ölçme araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Alanyazın tarandığında yazmaya yönelik çeşitli tutum ölçekleri geliştirildiği görülmektedir. Bu ölçekler geliştirilme yöntemi olarak yaptığımız çalışmayla benzer yönler göstermektedir.

Temizkan ve Sallabaş (2009) öğretmen adaylarının okuma ve yazma etkinlikleri açısından tutumlarını karşılaştırmak amacıyla "Okuma ve Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği" geliştirmişlerdir. Tutum ölçeğini Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde eğitim gören 173 öğrenciye uygulamışlar; ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik analizlerini tamamlamışlardır.

Bağcı (2007) Türkçe öğretmen adaylarının yazma tutumlarını tespit etmek üzere likert tipi bir ölçek geliştirmiş, ön çalışmadan sonra hedef kitleye uygulamıştır. Yüz öğrenciden oluşan çalışma grubuyla yaptığı ön uygulama neticesinde ölçeğin güvenilirliğini "alpha katsayısı" ile sınımıştır. Alpha katsayısı .65 olarak elde edilmiştir. Ölçeğin geçerliliği ise madde analizi ile incelenmiştir. Yapılan madde analizi neticesinde soruların geçerli olduğu belirlenmiştir.

Akaydın ve Kurnaz (2015) ise lise öğrencilerinin yazma tutumlarını ölçebilmek için bir ölçme aracı geliştirmiştir. Çalışma grubu Malatya il merkezindeki birbirinden farklı dört lisedeki 9-12. sınıf olmak üzere 400 lise öğrencisinden oluşmuştur. Ölçeğin geçerlik çalışmaları çerçevesinde yapı geçerliliği ve faktör analizi yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucuna göre ölçek iki faktörlü (katkı, tutku) bir yapıda olup her bir faktör 15 maddeden oluşmuştur. Ölçeğe ilişkin açıklanan toplam varyans değeri %49,41'dir. Ölçeğin iki faktörlü yapısının uygunluğu doğrulayıcı faktör analiziyle incelenmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi neticesinde ulaşılan uyum iyiliği değerleriyle ($\chi^2/df=2.53$, RMSEA=0.062, SRMR=0.048, NFI=0.96, NNFI=0.97, CFI=0.98, GFI=0.93, AGFI=0.91) ölçeğin iki boyutlu yapısının uygun olduğunu belirlenmiştir. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alfa (α) analizi ile Spearman Brown ve Gutmann Split-Half teknikleri ile incelenmiştir. Cronbach Alfa katsayısı 0.88 olarak elde edilmiştir. Ölçeğin "katkı" alt boyutuna ait Cronbach Alfa katsayısı 0.83, "tutku" alt boyutuna ait Cronbach Alfa katsayısı 0.81'dir. Ulaşılan bu değerler ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermiştir.

Göçer (2014) tarafından geliştirilen "Yazma Tutum Ölçeği", Marcia ve diğerlerinin (1984) yazmaya yönelik kaygıyı belirlemek için geliştirdiği Yazma Tutum Ölçeği'nin (YTÖ) Türkçeye uyarlanmasıdır. Çalışmada Yazma Tutum Ölçeği (YTÖ), önce Türkçeye çevrilmiştir. Çeviri üç İngilizce öğretmeni/okutmanı tarafından incelenmiş ve ölçeğin dil eşdeğerliği belirlenmiştir. Uyarlanan ölçek, Dumlupınar, Erciyes, Karadeniz Teknik ve Mustafa Kemal Üniversitesinde olmak üzere 281 Eğitim Fakültesi öğrencisine uygulanmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği çeşitli yöntemlerle incelenmiştir. Açımlayıcı faktör analizine göre ölçeğin Türkçe formu 25 madde olup beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı .85'tir. Faktör analizi sonucu KMO değeri .85 olarak elde edilmiş, Barlett Sphericity testinin ($\chi^2 = 4,760$) 0,01 düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür. Ölçeği oluşturan maddelerin döndürme sonrasında faktör yük değerleri .392 ile .779 arasındadır. Bu bulgular doğrultusunda YTÖ'nün Türkçe uyarlamasının geçerli ve güvenilir olduğu saptanmıştır.

Graham, Berninger ve Fan'ın (2007) geliştirmiş olduğu ölçeğin Yıldız ve Kaman (2016) tarafından uzman desteği alınarak Türkçeye çevirisi yapılmıştır. Çevirisi yapılan ölçek bir sınıfa uygulanmış, öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığı incelenmiştir. Güvenirlik ve geçerlik çalışmaları 2, 3, 4, 5, ve 6. sınıf olmak üzere toplam 75 öğrenciyle yürütülmüştür. Çalışmanın sonunda ölçeğin KMO değeri 0,74 ve Barlett's testi anlamlı bulunmuştur ($\chi^2 = 101,536$, $sd=10$, $p<.01$). Bu bulgulardan hareketle açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılabileceği tespit edilmiştir. Analiz sonucunda 4 ve 6. maddeler ölçekten atılmıştır. Tek boyutlu olan ölçek beş maddeden oluşmuştur. Ölçeğin açıkladığı toplam varyans değeri %53 ve Cronbach's Alfa değeri ise 0.77 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile incelenmiştir. Analiz sonucunda ulaşılan uyum indeksleri $\chi^2/sd=2,275$, $RMSEA= .043$; $GFI=.945$; $CFI=.0933$ 'tür. Bu değerlerin yeterli olduğu fakat $RMR=0,131$ değerinin kabul edilebilirlik değerinden düşük olduğu belirlenmiştir. e2 ve e7 değişkenlerinin ilişkilendirilmesiyle yapılacak düzenlemenin yerinde olacağı tespit edilmiştir. İlişkilendirmeden sonra DFA tekrarlanmıştır (Şekil 1). Sonuç olarak elde edilen değerler mükemmel düzeye çıkmıştır ($\chi^2/sd=1,329$, $RMSEA=0,067$; $RMR= .030$; $GFI=.974$; $CFI=.0986$).

Kırmızı ve Beydemir (2012) 4 ve 5. sınıf öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği geliştirmiştir. Ölçeğin geliştirilmesinde oluşturulan madde havuzu sonrası uzman görüşü alınmıştır. 12 olumsuz, 40 olumlu olmak üzere 52 maddeden oluşan ölçek, Denizli il merkezinde bulunan farklı resmi ve özel ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıflarında eğitim gören 258 öğrenciyle ön deneme çalışması yapılarak değerlendirilmiştir. Likert tipinde hazırlanan ölçeğin yapı geçerliği kapsamında faktör analizine uygunluğu incelenmiş, KMO değeri 0.90 olarak elde edilmiştir. Barlett Testi sonucu ($\chi^2 = 5864,589$) 0.05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Faktör analizi sonucunda binişik ve 0.50'nin altında olan maddeler ölçekten atılmıştır. Dört faktörlü ölçeğin açıklanan toplam varyansı % 59,28'dir. Maddelerin faktör yük değerleri de 0,50 - 0,86 arasındadır. 18 maddenin çıkarılması sonucu ölçek 34 maddeden oluşmuştur. Ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısının 0,90 olarak tespit edilmiştir. Splitt-half modeline göre yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ölçek 17'şer maddelik iki gruptan oluşmuş olup birinci grubun Alpha değeri 0,93, ikinci grubun ise 0,78'dir. Gruplar arasındaki korelasyon katsayısı 0,68 olarak bulunmuştur. Bu veriler gruplar arasında pozitif yönde doğrusal bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. (Equal-lenth Spearman-Brown=0,5286, Guttman Splitthalf= 0,5129, Unequal-lenth Spearman-Brown= 0,5286).

Bu çalışmada, yukarıda değinilen çalışmalardan farklı olarak, çalışma grubu ortaokul eğitim kademesinin tamamını kapsayan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşmuştur. Çalışmanın sonunda geliştirilen ölçek ortaokul öğrencilerinin seviyesine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu çalışma ile ortaokul öğrencilerinin yazmaya yönelik tutumlarının belirlenmesi konusunda yapılacak çalışmalarda ortaokul öğrencilerinin tamamına yönelik uygulanabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmiştir.

5. Sonuç

Öğrencilerin, yazma becerisine yönelik tutumlarının belirlenmesi yazma becerisinin geliştirilebilmesi açısından önemlidir. Ayrıca öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarının bilinmesi Türkçe öğretmenlerine yazma eğitimi konusunda uygulayacakları yöntem ve teknikler açısından yol gösterici olacaktır.

Bu çalışmada ortaokul (5-8. sınıf) öğrencilerinin yazmaya yönelik tutumlarını belirlemek üzere kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçek üç boyutlu (ilgi, algı, katkı) olup 23 maddeden oluşmaktadır.

Ölçeğin geçerlilik çalışmaları kapsamında açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin 10 maddelik "ilgi", 6 maddelik "algı" ve 7 maddelik "katkı" olmak üzere üç boyutlu olduğu tespit edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi neticesinde ulaşılan uyum iyiliği değerleri ($\chi^2/sd= 2,19$, $RMSA= 0.097$, $GFI= 0.75$, $SRMR= 0.091$, $CFI= 0.79$, $NNFI= 0.76$, $RMR= 0.071$) ölçeğin yapı bakımından geçerli olduğunu göstermektedir. Güvenilirlik çalışmaları Cronbach Alfa yöntemi ile yapılmış, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı $\alpha= .891$ olarak bulunmuştur.

Çalışmada ulaşılan bu bulgular sonucunda, geliştirilen "Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği" nin eğitim alanında kullanılacak geçerli ve güvenilir bir araç olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Akaydın, Ş. ve Kurnaz, H. (2015). Lise öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 12, S. 32, s. 246- 261.
- Bağcı, H. (2007). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatıma ve yazılı anlatım derslerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *TÜBAR*, 21, 29-61.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Göçer, A. (2014). Yazma tutum ölçeğinin (ytö) Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 515-524.
- Graham, S., Berninger, V., & Fan, W. (2007). The structural relationship between writing attitude and writing achievement in first and third grade students. *Contemporary Educational Psychology*, (32), 516-536.
- Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri felsefe-analiz-yöntem*. Ankara: Seçkin Yay.
- Kırmızı, F. S. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, Cilt:4, Sayı:7.
- Kırmızı, F.S. ve Beydemir, A. (2012). İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt 13, Sayı 3, Sayfa 319-337.

Özer, N. (2013). Güvenlik kameraları ve okul güvenliği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Turkish Studies*, 8(3), 437-448.

Tağa, T. ve Ünlü, S. (2013). Yazma eğitiminde karşılaşılan sorunlar üzerine bir inceleme. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/8 Summer, p. 1285-1299, ANKARA-TURKEY.

Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın.

Temizkan, M. ve Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen adaylarının okuma ve yazmaya yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 155-176.

Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Sayı: 23, s. 461-472.

URL-1. <http://www.tdk.gov.tr>

Yıldız, M. ve Kaman, Ş. (2016). İlköğretim (2-6. sınıf) öğrencilerinin okuma ve yazma tutumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi* Ağustos.